

Nr 155.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1926 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om tillfällig löneförbättring åt lärare vid folk- och småskolor samt högre folkskolor.

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *J. P. Johansson*, nr 109, och den andra inom andra kammaren, av herr *R. Wagnsson* m. fl., nr 215, vilka motioner hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har hemställts, att riksdagen måtte

dels medgiva, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 utgå till lärare vid folk- och småskolor samt högre folkskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig folkskollärare 500 kronor, till ordinarie kvinnlig folkskollärare 425 kronor, till ordinarie lärare vid småskola 300 kronor, till extra ordinarie och vikarierande manlig folkskollärare 375 kronor, till extra ordinarie och vikarierande kvinnlig folkskollärare 325 kronor, till extra ordinarie och vikarierande lärare vid småskola 225 kronor, till ordinarie manlig ämneslärare vid högre folkskola 600 kronor, till ordinarie kvinnlig ämneslärare vid högre folkskola 500 kronor, till extra ordinarie och vikarierande manlig ämneslärare med full tjänstgöring vid högre folkskola 500 kronor, till extra ordinarie och vikarierande kvinnlig ämneslärare med full tjänstgöring vid högre folkskola 450 kronor och för timlärare vid högre folkskola 15 procent av nu utgående avlöning med ett maximum av 470 kronor för manlig och 420 kronor för kvinnlig lärare,

dels ock för ändamålet anvisa för budgetåret 1926—1927 behövt extra förslagsanslag.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras framställning andragna skälen får utskottet hänvisa till motion I:109.

Utskottet vill erinra därom, att förra året förelågo till utskottets behandling motioner av enahanda innebörd som de nu förevarande och att utskottet då förklarade sig behjärta de synpunkter, som av motionärerna anförts. I anslutning till detta uttalande vill utskottet framhålla, att utskottet alltjämt beaktar det nu framkomna kravet. Avlöningsförmånerna för lärarpersonalen vid folk- och småskolor, sådana desamma enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut nu utgå, anser utskottet för knappt tillmätta i förhållande till vad som tillerkänts statstjänare i motsvarande ställning och

*Utskottets
yttrande.*

med i stort sett motsvarande utbildning. Särskilt kännbara måste enligt utskottets mening förhållandena vara för de lärare, som vunnit sin utbildning under de senare årens abnormt stegrade prisförhållanden och därunder kommit att ådraga sig en i förhållande till framtidsutsikterna på lärarbanan oproportionerligt stor skuldbörda. Utskottet har därför ej kunnat undgå finna, hurusom kravet på en snar löneförbättring framstår såsom befogat, och enligt utskottets mening bör detta krav tillgodoses förmedelst en definitiv löneroglering för nu ifrågavarande lärarkårer.

Det må vidare erinras därom, att sedan ett par år tillbaka ett kommittéförslag i ämnet föreligger, över vilket yttranden avgivits av vederbörande myndigheter. Då emellertid nämnda förslag giver lärarna en löneplacering, som synes utskottet för hög, bör detsamma undergå en ytterligare överbearbetning, eventuellt med aktgivande på möjligheten att i de föreslagna lönerna inarbeta de dyrtidstillägg, som äro avsedda att alltjämt utgå å dessa löner. I samband härmed torde dessutom vissa med lönerogleringen sammanhängande frågor böra tagas under förnyad utredning, t. ex. angående lärarnas tjänstgöringstid, angående gift lärarinnas naturaförmåner, angående lärares skyldighet att undervisa i fortsättningsskola m. m. Enligt utskottets förmenande torde med hänsyn till det utredningsmaterial, som i den förevarande lönefrågan allaredan föreligger, den erforderliga ytterligare utredningen för framläggande av förslag om en definitiv löneroglering icke behöva taga synnerligen lång tid i anspråk. Skulle emellertid hinder möta för framläggande av ett definitivt lönerogleringsförslag inom de närmaste två åren, håller utskottet före, att det bör tagas under överbäggande, huruvida icke åtgärder böra vidtagas för beredande av en i avvaktan å den definitiva lönerogleringen utgående tillfällig löneförbättring åt ifrågavarande lärare.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av herrar J. P. Johanssons och Wagnssons m. fl. ovanberörda motioner I:109 och II:105, må i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes taga under överbäggande, *dels* huruvida ett förslag till definitiv löneroglering för lärare vid folk- och småskolor må kunna under de närmaste åren framläggas för riksdagen, *dels ock* huruvida, därest ett sådant förslag icke inom denna tid kan framläggas, en tillfällig löneförbättring må kunna beredas nämnda lärare.

Stockholm den 26 maj 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *A. F. Vennersten*, *Oscar Olsson*, *J. L. Widell*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist*, *E. J. G. Rosén*, *E. A. Hallin*, *C. A. Carlsson* i Gävle och *I. H. E. Pauli*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *S. Bengtsson* i Norup, *P. M. Olsson* i Blådinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *J. Jönsson* i Revinge, *B. F:son Holmgren*, *S. J. Karlsson* i Nynäshamn, *S. Persson* i Fritorp och *P. C. Jonsson*.

Reservationer:

av herrar *Oscar Olsson*, *J. Nilsson* i Malmö, *I. H. E. Pauli*, *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *A. Å:son Törnkvist*, *E. Kristensson* i Göteborg, *J. Jönsson* i Revinge, *S. J. Karlsson* i Nynäshamn och *P. C. Jonsson*, som anförde:

»Inom utskottet hava vi biträtt ett yrkande, att utskottets yttrande och hemställa bort erhålla följande lydelse:

'Utskottet vill erinra därom, att förra året förelågo till utskottets behandling motioner av enahanda innebörd som de nu förevarande och att utskottet då förklarade sig behjärta de synpunkter, som av motionärerna anförts. I anslutning till detta uttalande vill utskottet framhålla, att utskottet alljämt beaktar det nu framkomna kravet. Avlöningsförmånerna för lärarpersonalen vid folk- och småskolor, sådana desamma enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut nu utgå, anser utskottet för knappt tillmätta i förhållande till vad som tillerkänts statstjänare i motsvarande ställning och med i stort sett motsvarande utbildning. Särskilt kännbara måste enligt utskottets mening förhållandena vara för de lärare, som vunnit sin utbildning under de senare årens abnormt stegrade prisförhållanden och därunder kommit att ådraga sig en i förhållande till framtidsutsikterna på lärarbanan oproportionerligt stor skuldbörda. Utskottet har därför ej kunnat undgå finna, hurusom kravet på en snar löneförbättring framstår såsom befogat, och enligt utskottets mening bör detta krav tillgodoses förmedels en definitiv lönereglering för nu ifrågavarande lärarkårer. I anslutning härtill vill utskottet framhålla angelägenheten av att något snart åtgöres för att få till stånd en lösning av denna fråga. Med hänsyn till de omfattande utredningar, som redan föreligga, bör förslag om definitiv lönereglering inom kort kunna föreläggas riksdagen. Skulle så icke kunna ske, förväntar utskottet, att förslag om en tillfällig löneförbättring framläggas för 1927 års riksdag.

Med hänsyn till vad utskottet sålunda anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om vidtagandet av åtgärder i de hänseenden utskottet ovan förordat.

Då emellertid detta yrkande med en rösts övervikt avslogs i voteringen, äga vi icke grundlagsenlig möjlighet att i kamrarna fullfölja detsamma.

Vi hemställa därför,

att riksdagen, i anledning av herrar J. P. Johanssons och Wagnssons m. fl. ovanberörda motioner I:109 och II:105, må i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att, för den händelse förslag om definitiv lönerreglering för ifrågavarande lärargrupper icke kan föreläggas nästkommande års riksdag, Kungl. Maj:t ville framlägga förslag om beredande av tillfällig löneförbättring åt nämnda befattningshavare.»

av herrar *P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *B. F:son Holmgren* och *S. Persson* i Fritorp, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Enär Kungl. Maj:t icke till årets riksdag avlåtitt proposition i förenämnda ärende, oaktat utredning av detsamma är verkställd, kan utskottet, redan av statsfinansiella skäl, ej tillstyrka bifall till motionärernas förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen måtte avslå herrar J. P. Johanssons och Wagnssons m. fl. motioner I:109 och II:105.»

av herr *E. A. Hallin*.